

Vennesla kommune – Formannskap

21. april 2026

Svein Yngve Holmås og Håvard Bakketeig

GABLER

Agenda

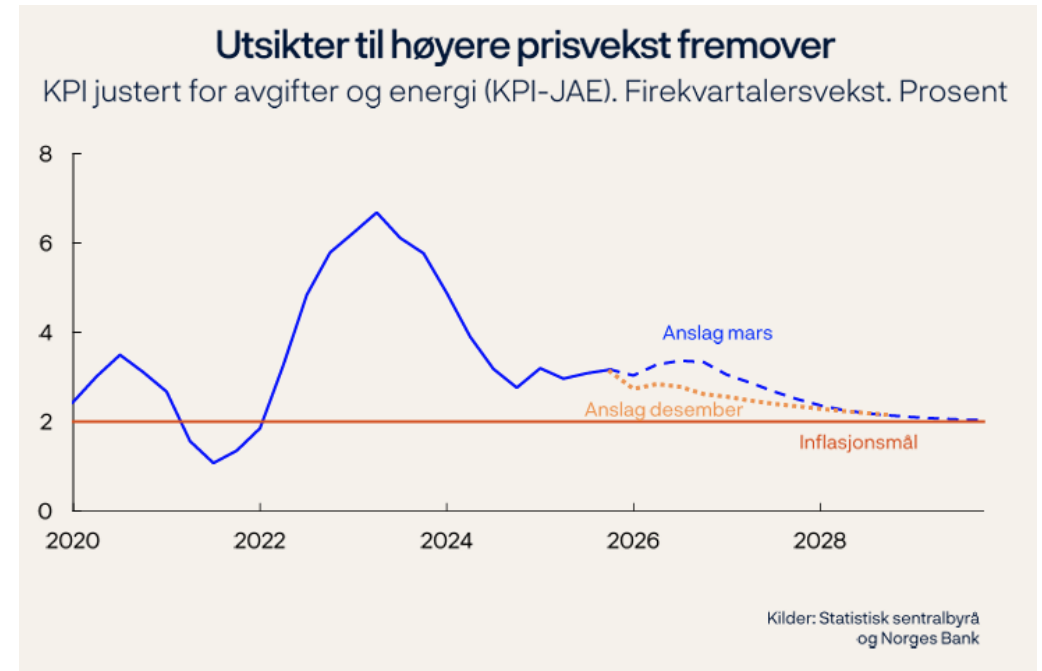

- Markedet
- Portefølje 2026
- Finansreglement
  - Endringsforslag
  - Beregninger

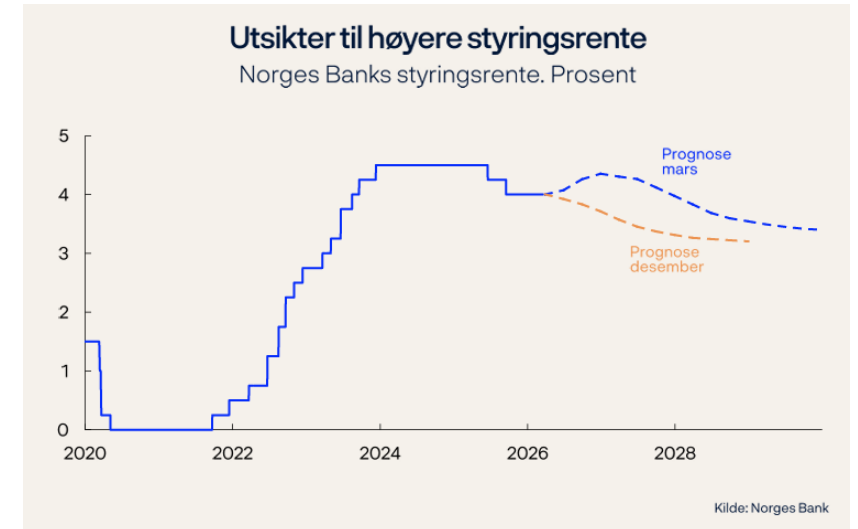

2026

Norge

2026 Norge

Norsk økonomi

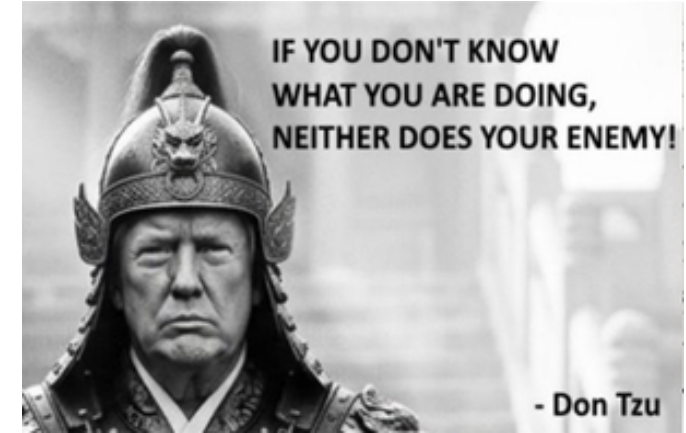
Åpner gransking av flere land – Norge på listen

Amerikanske myndigheter vil undersøke om norsk handelspolitikk er urettferdig og hevder at kronen holdes «kunstig lav».

2026

Geopolitiske spenninger

Mener USA har gått til krig mot sin sterkeste motstander på 70 år

GABLER

2026

Geopolitiske spenninger

USAs angrep på Venezuela

Omveltninger i Venezuela: Derfor forblir oljeprisene rolige

Folkereetts ekspert:
– Dette handler om amerikansk dominans på hele kontinentet

Meninger: Helge Simonnes
Vi kan bare ane hva dette vil føre til

Midlertidig president strekker ut hånd til USA

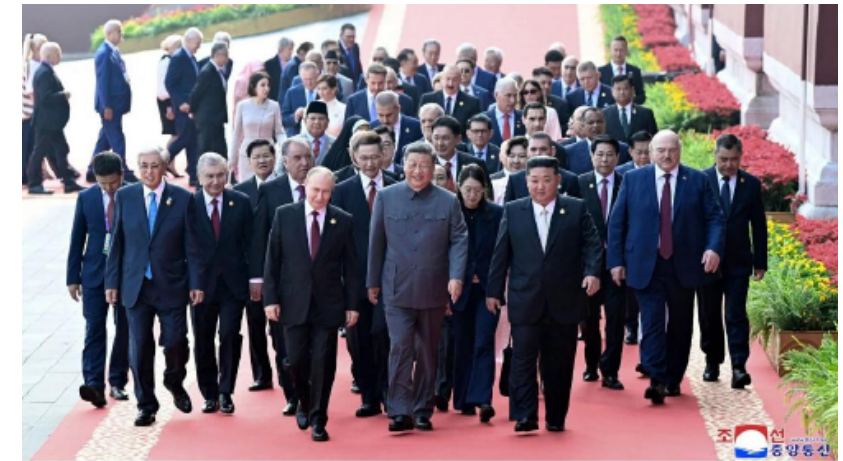
Maduro møter i retten for første gang i kveld

EU: Respekt for Venezuelas folk er eneste vei til demokrati

“ | Simen Ekern

Anti Trump-avtalen

KOMMENTAR

Verden står i fare for å splittes i økonomiske blokker: En av dem kan komme til å bli domineret av Xi Jinping's Kina, her fotografert med Vladimir Putin og Kim Jong-un av det nordkoreanske nyhetsbyrået KCNA på Den Internasjonale Freds plass i Beijing i september. Foto: Korean Central News Agency/KNS/AP/NTB

En verdensorden i oppløsning

SPILLET
TEKST Yngve Lahn-Pedersen
10. DESEMBER 2025

To obligatoriske 2026-bøker tegner et foruroligende bilde av en splittet og fiendtlig verden. Det er bare å stå fæstet seg for 2026.

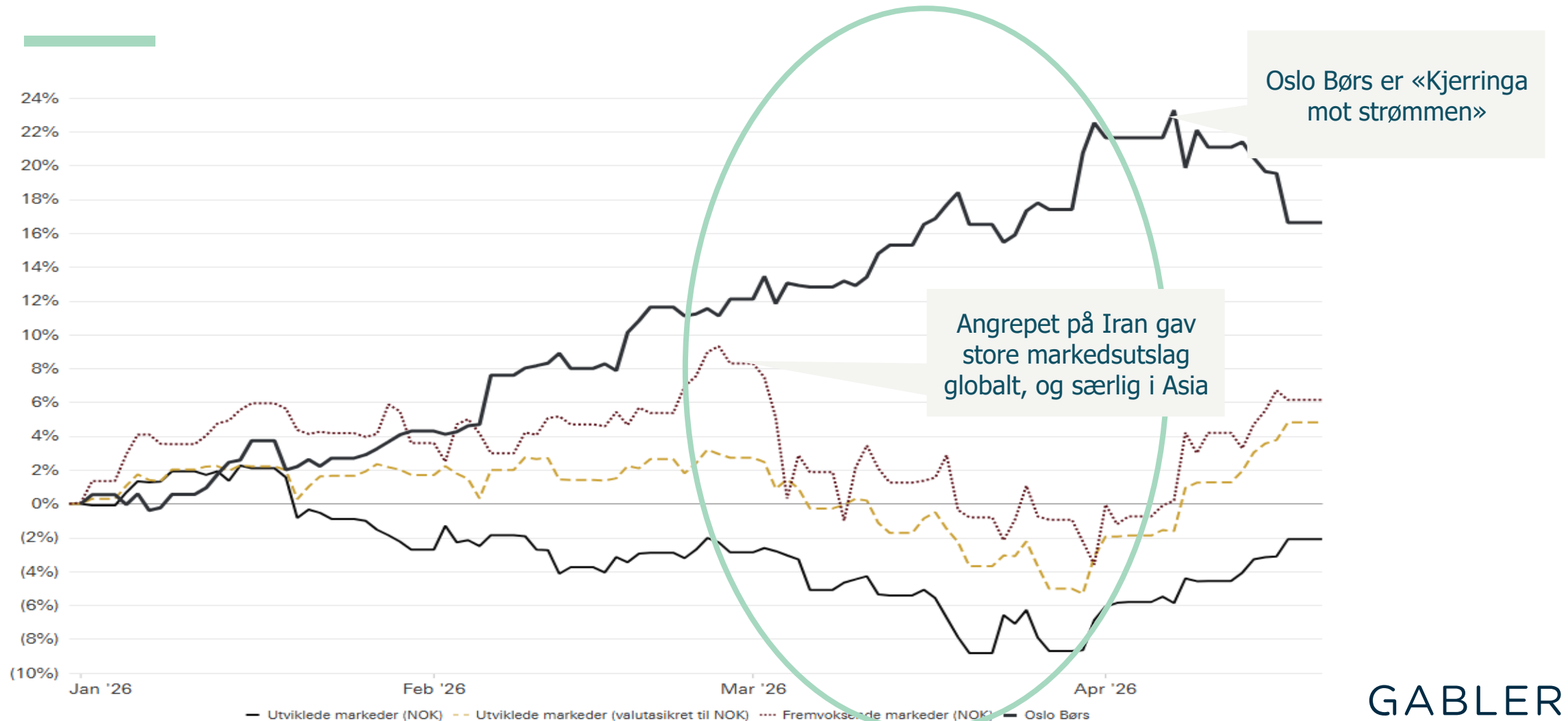
India og EU enige om «alle handelsavtalers mor»

Handelskrigen samler de mellomstore: – Vi sender et kraftig signal til resten av verden

GABLER

Avkastning i aksjemarkedet hittil i år

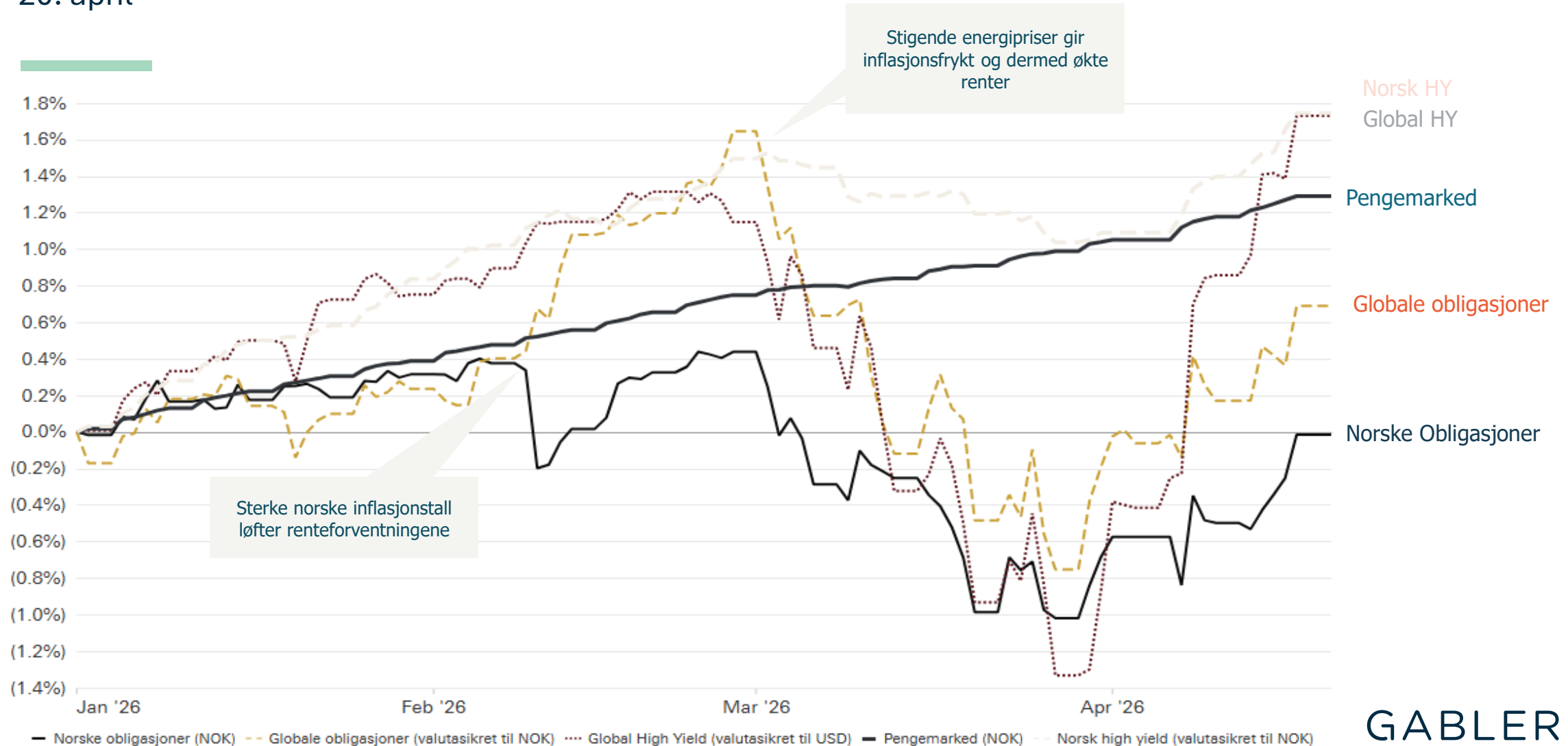
20. april

GABLER

Avkastning i rentemarkedet hittil i år

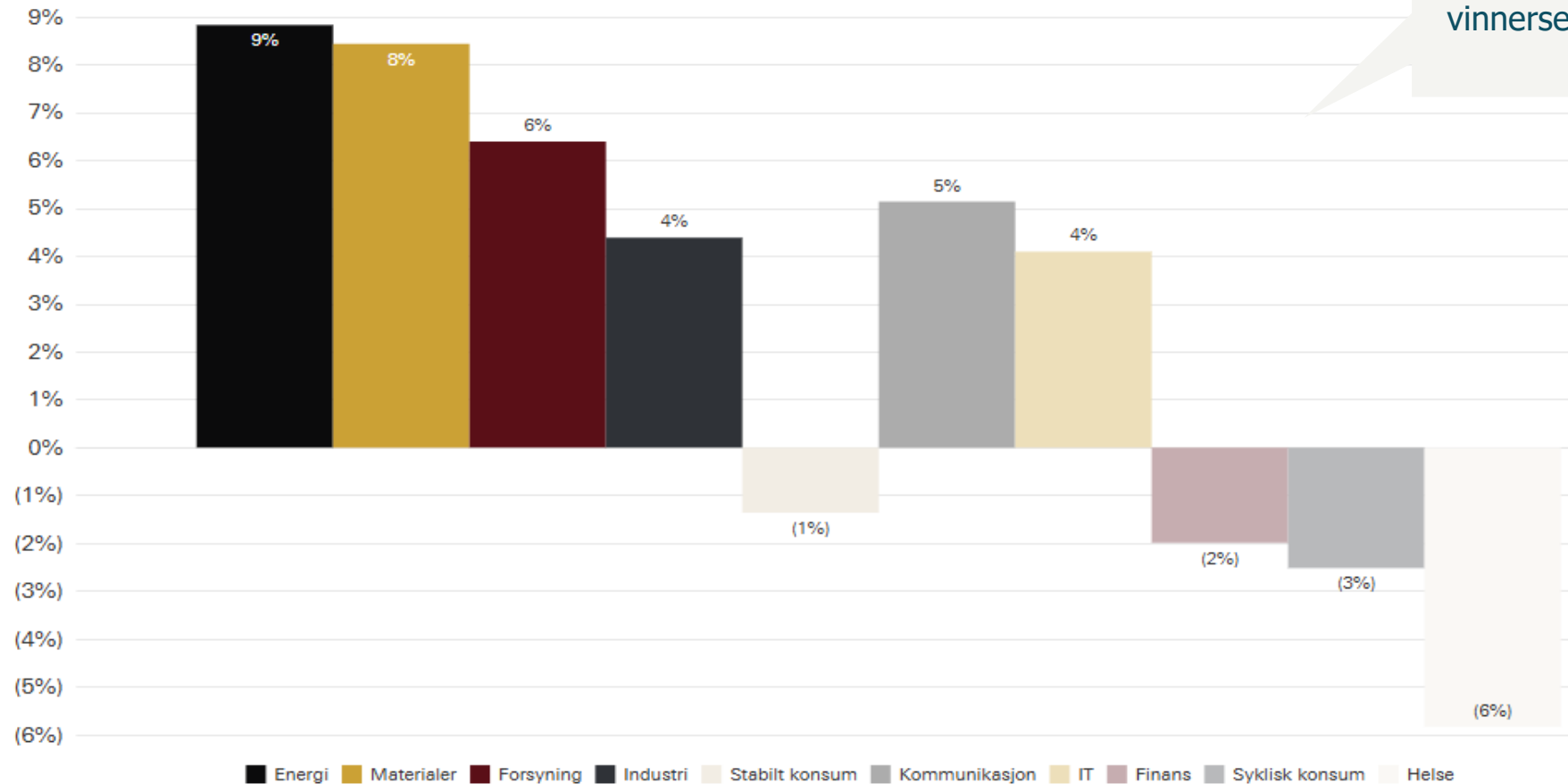
20. april

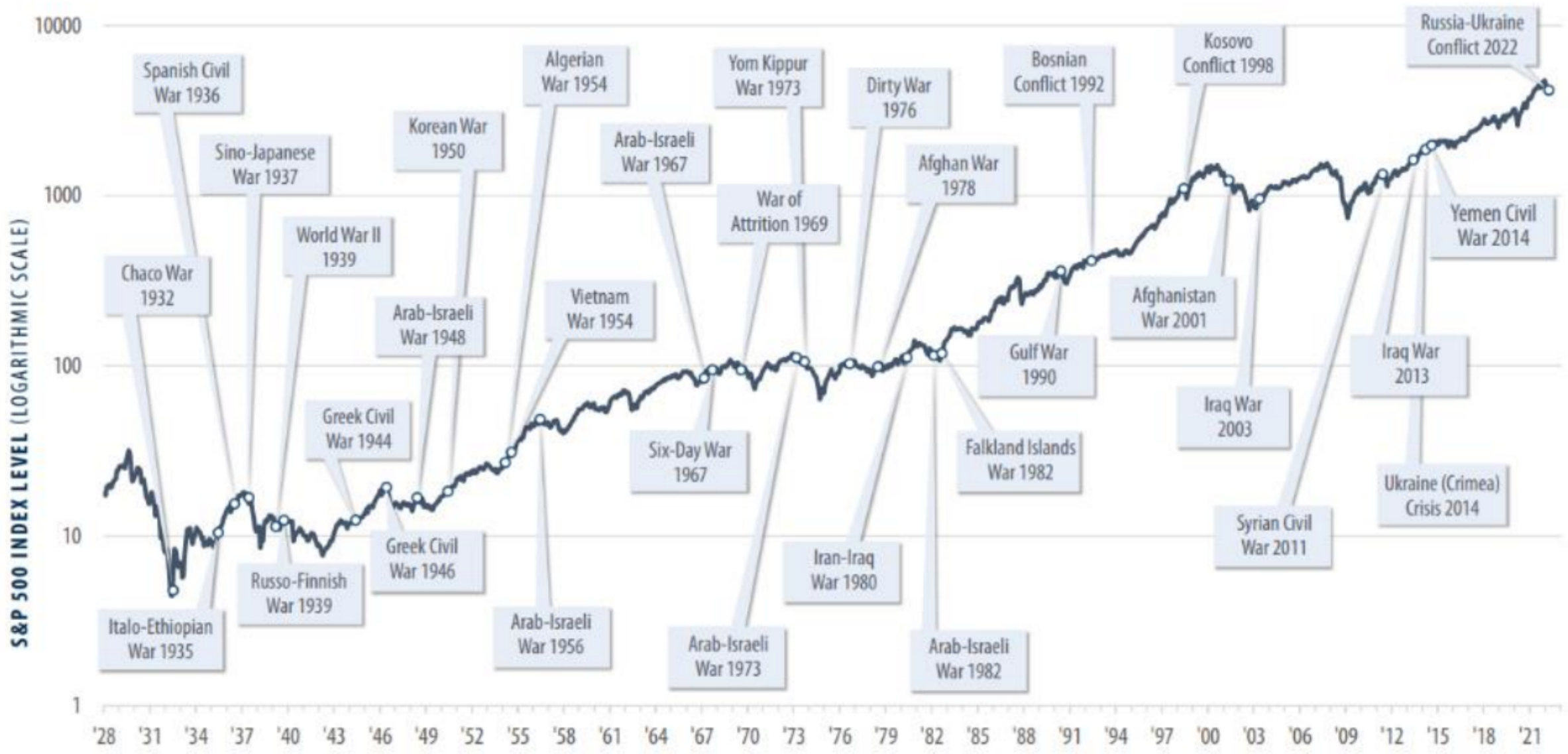

Sektoravkastning hittil i år

20. april

Uroen i Midt-Østen har gjort energi til vinnersektoren så langt i år.

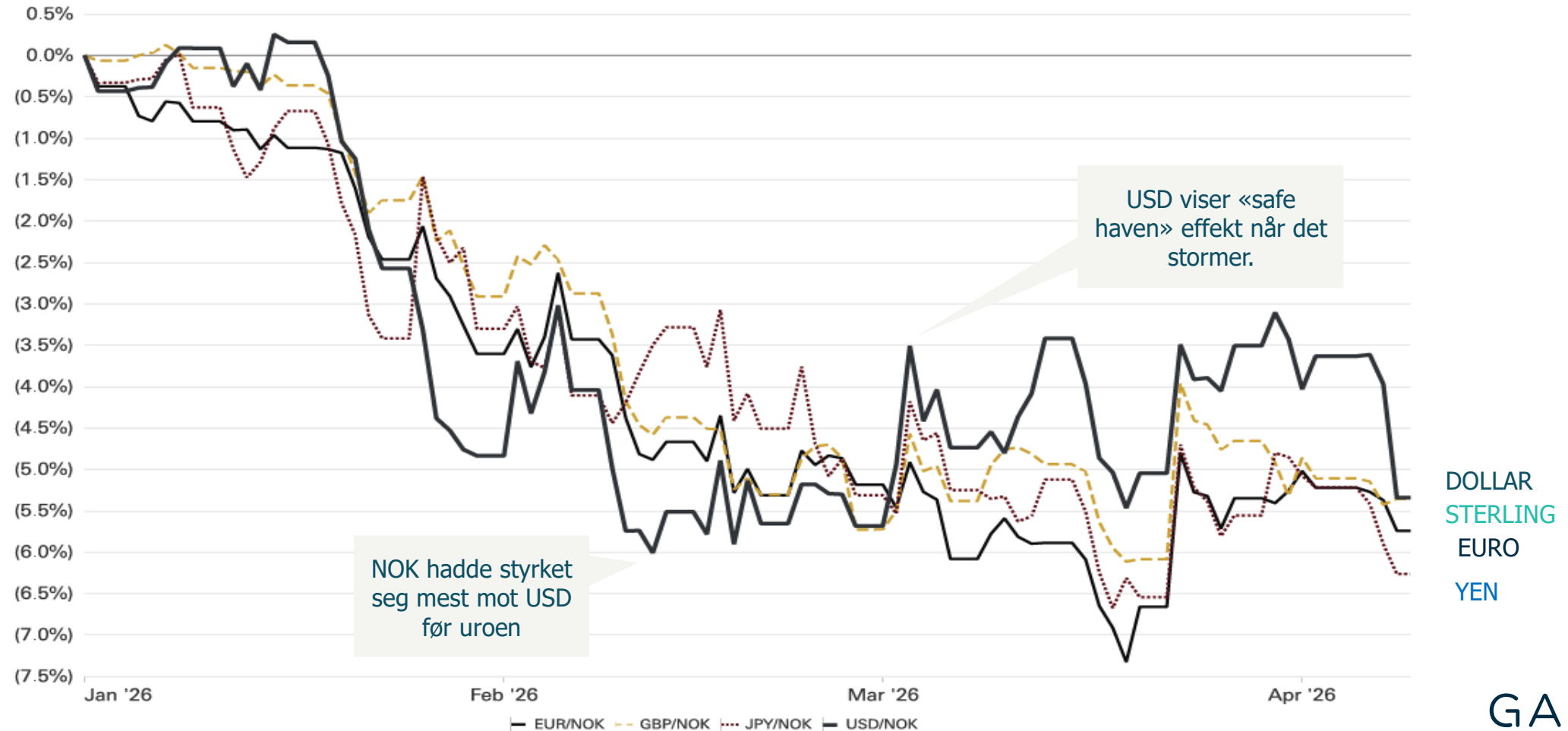

Valutamarkedet hittil i år

8.april

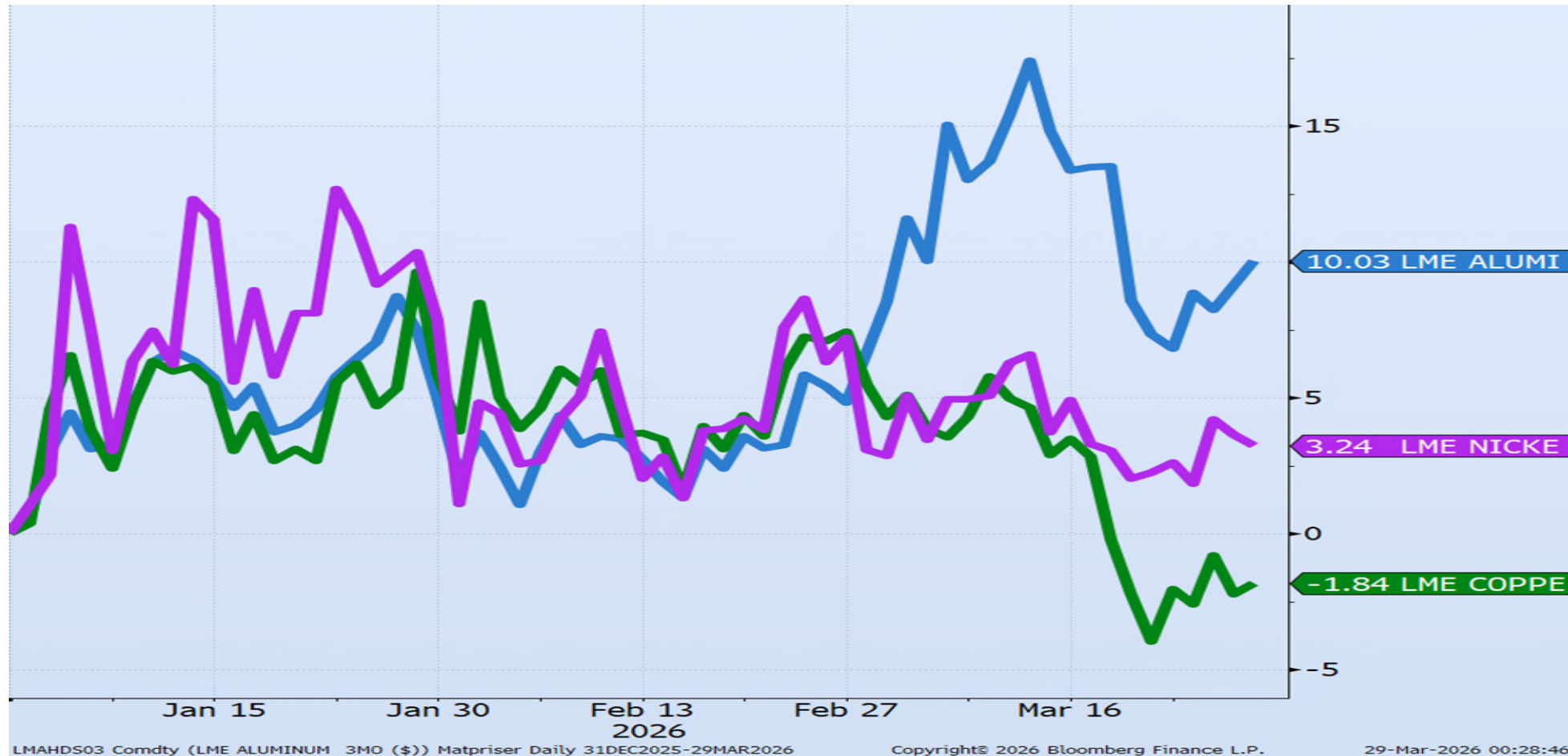
Endring i NOK hittil i år

GABLER

2026

Industrimetaller

GABLER

Agenda

- Marked
- Portefølje
- Finansreglement
  - Endringsforslag
  - Beregninger

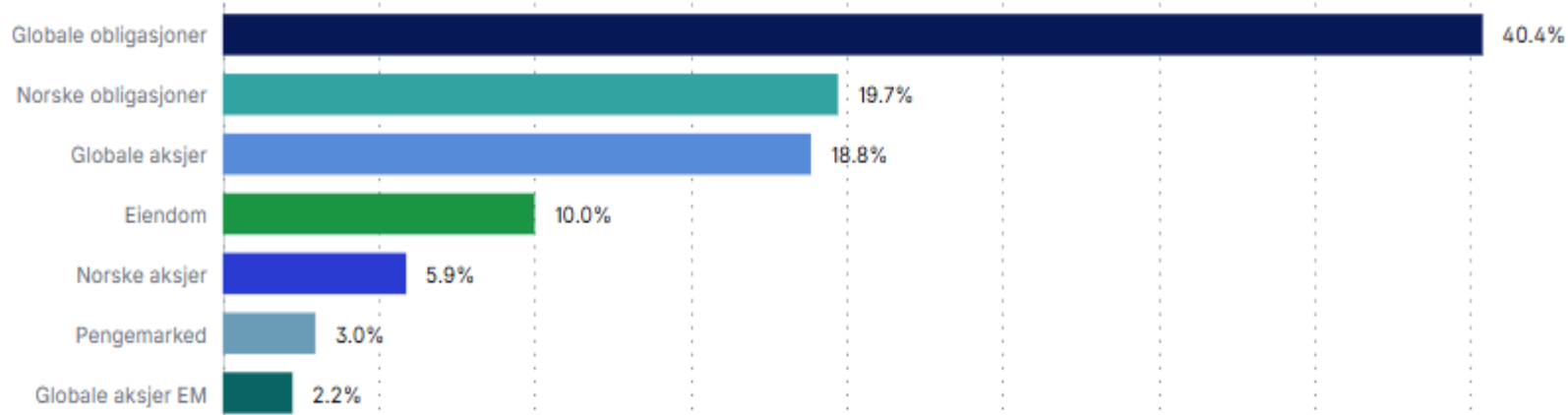
Avkastning portefølje

Hittil i år (foreløpige avkastningstall)

Porteføljens markedsverdi

- Avkastning i %: 0,6 %
- Avkastning i kr: 1,7 millioner
- Porteføljeverdi: 315 millioner

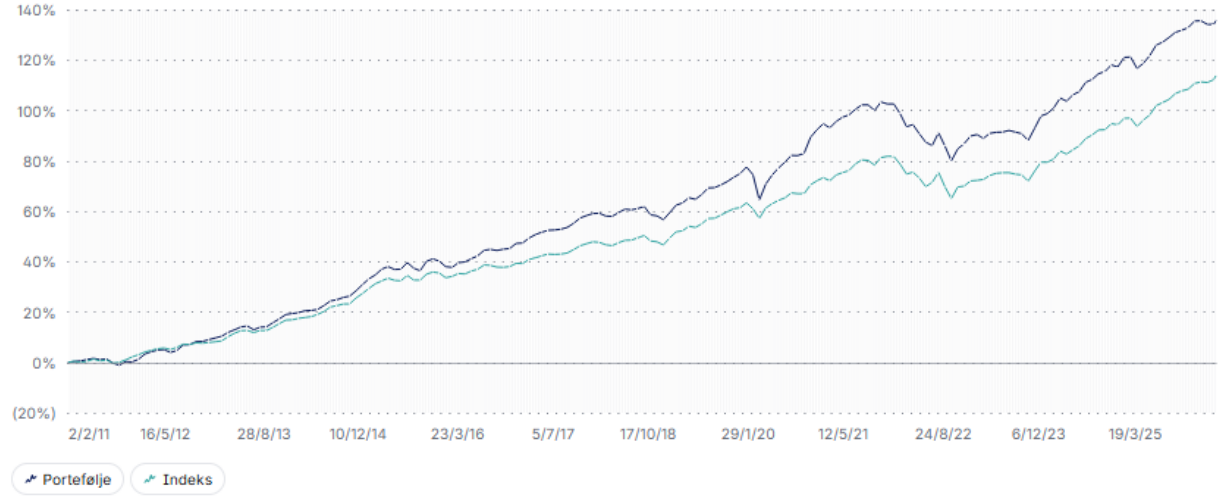
↓ Markedsverdi	↑↓ Avkastning	↑↓ Indeks
NOK127,159,135	0.1%	0.6%
NOK62,268,380	(0.2%)	0.0%
NOK59,693,852	1.1%	0.8%
NOK31,477,196	1.9%	1.9%
NOK18,251,201	8.9%	17.2%
NOK9,333,807	1.2%	1.1%
NOK7,079,196	(15.8%)	5.7%

Avkastning portefølje

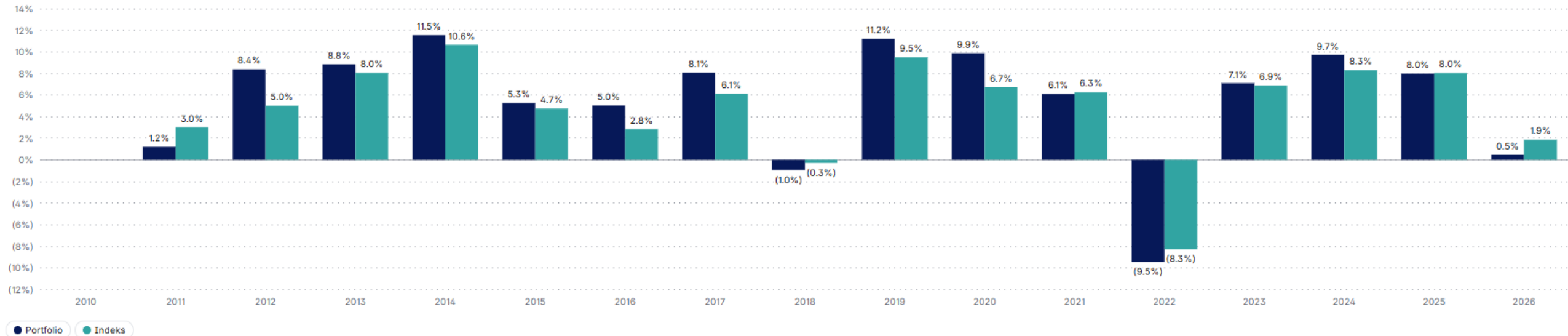
Historikk

Avkastning (%) - Porteføljen mot indeks

Avkastning - Porteføljen mot indeks (siden start)

Agenda

- Marked
- Portefølje
- Finansreglement
  - Endringsforslag
  - Beregninger

Innledning

- Kommunens valg av strategisk aktivaallokering er den beslutningen som har mest å si for porteføljens forventede avkastning og risiko.
- Valg av strategisk aktivaallokering må forankres i kommunens risikotoleranse og risikopreferanse.
- Gabler har sett på ulike strategiske innretninger med høyere aksjeandel og benyttet en stresstest for å beregne hvor stort tap som kan forventes i løpet av et kalenderår.

Risikotoleranse vs. risikopreferanse

Risikotoleranse:

- Dette refererer til hvor mye risiko en investor faktisk kan håndtere uten å oppleve betydelig stress eller økonomisk skade (f.eks. ikke klare å rebalansere eller må selge aksjer etter markedsfall).
- Det er en mer **objektiv vurdering** basert på faktorer som økonomisk situasjon, investeringshorisont og mål.

Risikopreferanse:

- Dette handler om hvor mye risiko en investor ønsker å ta (risikoaversjon, handlingsmønster etter fall, ubehag/stress knyttet til verdisvingninger).
- Det er en mer **subjektiv vurdering** som reflekterer personlige preferanser og komfortnivå med risiko.

Risikotagningen bør reflektere både **kommunens risikotoleranse** og **beslutningstakernes risikopreferanse**.

I dag og i fremtiden.

Om risiko og aktivaklasser

<u>Investeringsform</u>	<u>Risiko</u>	<u>Avkastning</u>
Aksjer	Høyest	Høyest
Kredittobligasjoner Eiendom	Høy	Høy
Statsobligasjoner	Middels	Middels (godt over inflasjon)
Pengemarked	Lavest (risikofri)	Lav (litt over inflasjon)

GABLER

Alternativer for strategisk aktivaallokering

	Dagens strategi	28 % aksjer	30% aksjer	35 % aksjer
Norske obligasjoner*	20,0 %	20,0 %	18,0 %	15,0 %
Globale obligasjoner	40,0 %	42,0 %	42,0 %	40,0 %
Norske aksjer	5,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Globale aksjer DM	18,0 %	28,0 %	30,0 %	35,0 %
Globale aksjer EM	2,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Eiendom	15,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %
SUM	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

*Inkludert pengemarked i dagens strategi. Inkludert nordiske obligasjoner i alternativene.

Øvrige endringsforslag

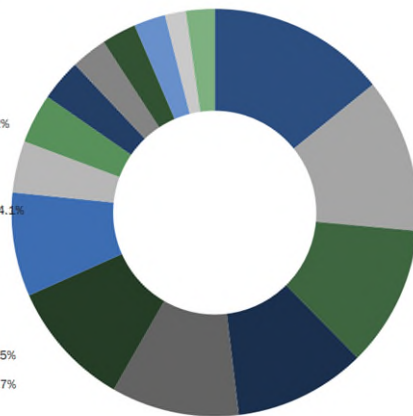
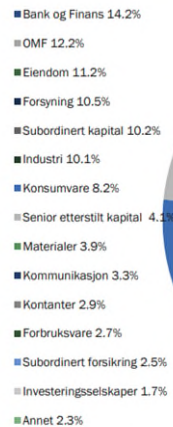
- Det foreslås å **erstatte aktivklassen pengemarked** med norske og nordiske obligasjoner for å oppnå høyere forventet avkastning og forbedre porteføljeegenskapene.
- Det er foreslått å **inkludere nordiske obligasjoner** – ikke bare norske, for å få økt diversifisering (bredere risikospredning på sektorer, utstedere og land) og samtidig beholde egenskapene til aktivklassen.
- Det er foreslått å **fjerne norske aksjer og aksjer i fremvoksende markeder som egne aktivklasser** og øke tilsvarende i globale aksjer. Dette for å oppnå bedre diversifisering, og en samlet aksjeeksponering som er mer i tråd med den globale markedsporteføljen.
- Det er foreslått å **reducere strategisk vekt til eiendom** for å bedre porteføljens likviditetsegenskaper.
- I kapittel om etikk foreslås det å endre overskriften til **ansvarlige investeringer**, samt å gjøre enkelte justeringer for å forbedre strukturen med **tydeliggjøring av formål, prinsipper og oppfølging**.

Diversifisering og risikojustert avkastning

Region - renter

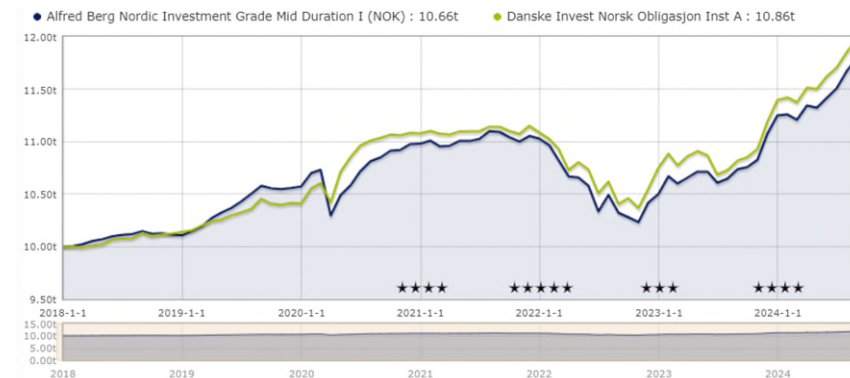

SEKTORFORDELING

Nordiske obligasjoner

- Rentedurasjon på ca. 3 år (som norske)
- Diversifisering av kredittrisiko sammenlignet med norske obligasjoner
  - Utstedere
  - Region
  - Sektorer (ca. 60% finans i Norge)
- Høy andel offisielt ratede papirer

Diversifisering og risikojustert avkastning

Region - aksjer

- Usikkert hvilken region som gir best avkastning fremover
- Historien har vist hvordan spredning **demper risikoen** i porteføljen
- Markedsporteføljen er i utgangspunktet *optimal*
  - Alle investorers syn og forventinger

GABLER

Merk: Tyskland ligger utenfor grafen med et standard avvik på 79,6% og årlig avkastning på 3,6%

Kilde: Dimson, March, Staunton. Diagrammet illustrerer de lengste tidsseriene som er tilgjengelige for avkastning og risiko i aksjemarkedet (globale aksjer siden 1933, over 50 års historikk for de fleste regionale markeder av betydning, Norge siden 1979)

Metoder for å estimere forventet tap

Metode 1:

Benytte stresstest fra finansreglement til estimere maksimalt forventet tap

Metode 2:

Identifisere maksimalt tap ved bruk av historiske simuleringer.

Stresstest fra finansreglement

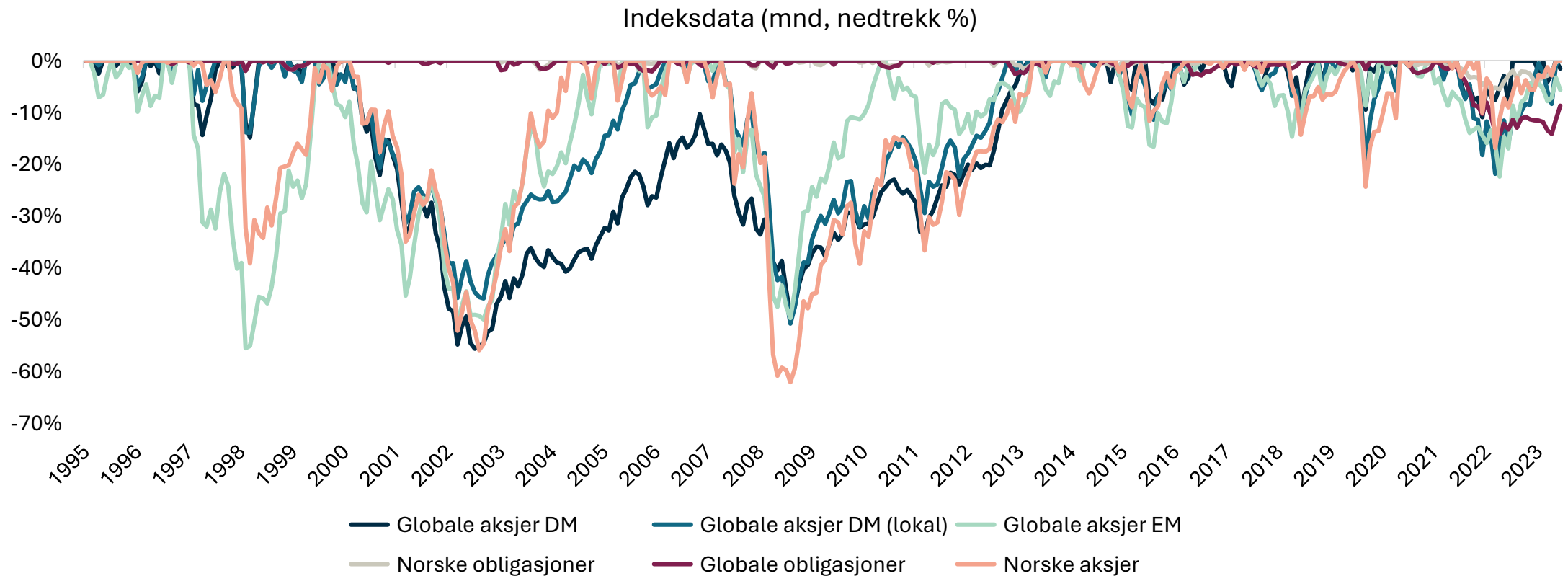
Beskrivelse av metode 1

- Denne stresstesten beregner forventet tap i porteføljen, som følge av:
  - 2 % skift i rentekurven
  - 20 % fall i globale aksjer DM og globale aksjer EM
  - 30 % fall i norske aksjer
  - 10 % fall i eiendom
  - 10 % styrking av norske kroner
- Forenklet stresstest tar ikke hensyn til korrelasjonseffekter (samvariasjoner)
- Det kan inntreffe større markedsbevegelser enn de som er brukt i den forenklede stresstesten. Ved å bruke flere metoder, som presentert tidligere, inkluderes større utfallsrom (forventede utfall, for eksempel ved beregnet 99 % konfidensintervall) og viser at tapene i enkelte situasjoner kan bli vesentlig større enn det denne metoden fanger opp.

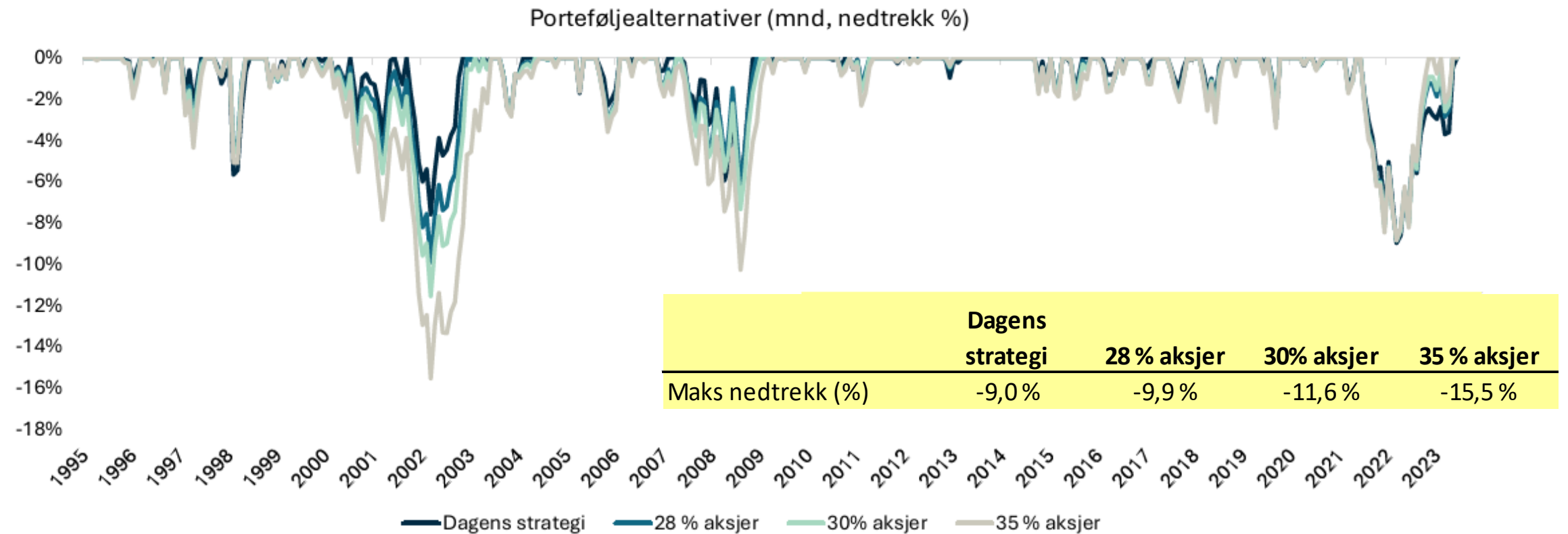
Historiske nedtrekk aktivaklasser

Fra august 1995 til desember 2023

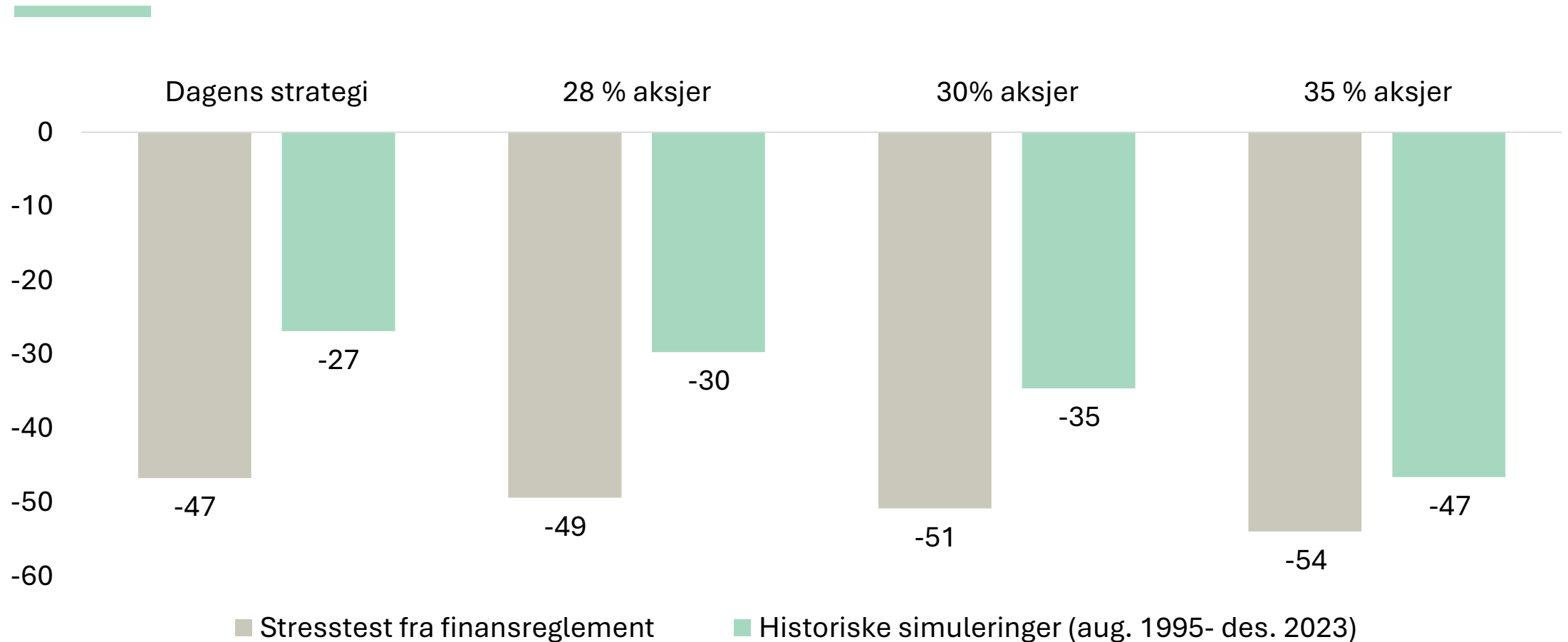
Historiske nedtrekk strategier

Fra august 1995 til desember 2023

Forventede tap (metode 1 og 2)

Stresstest og historisk simulering, millioner kr

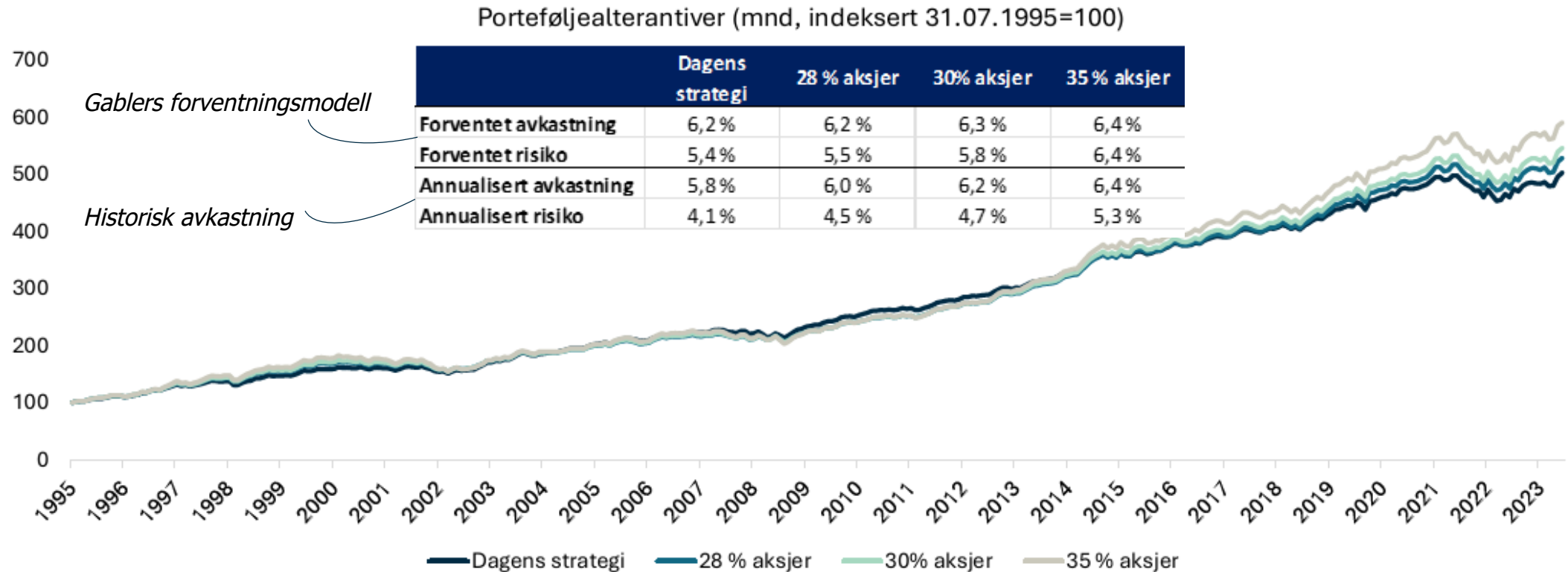
FORVENTET AVKASTNING OG RISIKO FOR PORTEFØLJEALTERNATIVER

Basert på Gablers forventningsmodell og historiske simuleringer

Forventet og historisk avkastning/risiko

Indeksert avkastning (for aktivaklassene i porteføljen)

ANSVARLIGE INVESTERINGER

Bærekraft i nytt finansreglement

- Kommunens investeringer skal følge **internasjonale standarder for ansvarlig forvaltning**
- Det tas hensyn til **menneskerettigheter, miljø og etiske forretningsprinsipper**
- Retningslinjene bygger på:
  - FNs bærekraftsmål
  - FNs prinsipper for ansvarlige investeringer (UN PRI)
  - Eksklusjonslisten til Statens pensjonsfond utland (SPU)
- Eksterne forvaltere skal **følges aktivt opp**, og uønskede forhold tas opp i dialog – med uttrekk som siste virkemiddel

Hovedpunkter (endringer):

- Klargjør at ansvarlighet er en **integret del av god og langsiktig kapitalforvaltning**
- Tydeligere krav til **oppfølging av kapitalforvaltere**, ikke bare overordnede prinsipper
- Samme verdigrunnlag som før – men **klarere formulert og lettere å etterleve**

Formål og valg av tilnærming til bærekraft

Rammer og handlingsplan ved «brudd»

Kriterier ved valg av forvaltere/investeringer

Oppfølging og rapportering